

Ettepanekud e-kursuse täiendamiseks

I ETTEPANEKUD MOODULITE TÄIENDAMISEKS UUE ÕPPESISUGA

Moodul 3 Lastekaitsetöö juhtumitöö

Lapse arenguetapid – ülevaatliku tabelina

Sisulooime täitja poolt, kooskõlastatult tellijapoolsete ekspertidega

Abivajaduse hindamine - abistavad küsimused valdkondade osas, näited, analüüsi osa täiendamine

Tellija poolt edastatud sisumaterjalide põhjal

II OLEMASOLEVA ÕPPEMATERJALI TÄIENDAMINE

Moodul 2 Lastekaitsetöö väärtuspõhine raamistik

2/7 Lapse õiguste ja heaolu tagamise põhimõtted

Soovinuks saada ka teadmisi, kuidas käituda kaebuste lahendamiste protsessis. Olukorras, kus lastekaitsetöötajana (tehtud otsus) vastandun vanematega või minu eksperdi arvamus lapse heaolust ei ühti lapse soovi või arvamusel. Kuidas õiguslikult korrektselt käituda vanemate ja laste kaebustega, mil nad on oma sisult vaield, mil lihtsalt subjektiivne rahulolematust.

Peatüki täiendamine kaebuste lahendamise ja vaide teemaga

Sisulooime täitja poolt, kooskõlastatult tellijapoolsete ekspertidega

6/7 Traumateadlikkus, varajase lapse trauma mõju

Joonis juhiseiga "Klõpsa nuppudel ja loe lapse trauma kujunemise riski tõstvate tegurite kohta rohkem".

Perekonna juures peaks eraldi riskitegurina olema kindlasti välja toodud ka ühe vanema vägivaldne käitumine teise vanema ja/või ka laste suhtes, sh kõnealuse lapse õdede/vendade suhtes. Lisaks alkoholile peaks äramainitud olema ka muude sõltuvusainete tarvitamine ning ilmselt peaks kogu loetelu olema ka mitte ammendav (nagu praegusest sõnastusest mulje jääb), vaid näitlik. Eakaaslaste all oleks ilmselt kohane välja tuua ka sõprade puudumine ja koolikiusamine. Võrgustiku puhul vajaks täpsustamist, millist võrgustikku on mõeldud - ilmselt pigem spetsialistide võrgustikku, mitte lapse lähivõrgustikku.

Joonise tekstide täiendamine tellija ettepanekute põhjal

Moodul 3

7/13 Kodukülastus: kontakti loomine perega

Kas e-kursus peaks käsitlema ka lastekaitsetöötaja enda turvalisuse tagamise teemat? Hetkel tundub, et see väga oluline osa jäi 3. moodulist välja. Nimelt enne kodukülastust võiks lastekaitsetöötaja teha ikkagi mingil kujul riskihindamist. E-kursuse juhtumis oli juba enne

kodukülastust ju võimalikult LSV-le viitav info, mis võiks lastekaitsetöötajat teha ettevaatlikuks. Hiljem leidis LSV esinemine ka kinnitust, kui ma õigesti aru sain. Seega lastekaitsetöötaja võiks kaaluda, kas ta läheb ikkagi üksinda kodukülastust tegema või kaasab kedagi. Isegi kui tundub alguses, et kodus on kokkulepitud ajal ainult Mardi ema, kohapeal võib selguda, et ootamatult tuleb koju nt Mardi kasuisa, kes on joobes ja külaliste suhtes halvasti meelestatud. Olukord võib täitsa ootamatult ja kiiresti eskaleeruda. Seega kui lastekaitsetöötaja läheb üksinda kodukülastust tegema, peaks ta teavitama kindlaid inimesi (juht, kolleegid) sellest, kuhu ta läheb, mis kell läheb ja millal peaks tagasi sealt tulema.

Teksti täiendamine, et tuua tähelepanu ka sellele olulisele teemale. (tellija ettepanekud, osaliselt sisuloo me täitja poolt)

Moodul 4. Teadmiste süvendamine eri liiki juhtumitest

2/9 Väärkohtlemise liigid ning selle märgid ja mõju lapsele

Tekst algab sedastustega, et “Vaimset ja emotsionaalset väärkohtlemist on tihti käsitletud sama mõistena, kuna nad on tihedalt seotud.”, samas ei ole edaspidises tekstis selgitatud, mille poolest emotsionaalne ja vaimne väärkohtlemine siis üksteisest erinevad ja kas (ning miks) on üldse oluline neid teineteisest eristada. Seetõttu tunduks selgem, kui neid liike poleks ka e-kursuses eristatud, vaid neid käsitletaks ühe liigina.

Teksti täiendamine, mõistete selgus, vaadata üle kogu peatüki osas tervikuna

Lähisuhtevägivald kahjustab alati ka last.

„Kui laps elab kodus, kus üks vanem on teise suhtes füüsiliselt või vaimselt vägivaldne, siis on see lapsele traumeeriv kogemus. Kui eelmises peatükis vaatlesime eri liiki väärkohtlemist, mis on toime pandud otse lapse vastu, siis juhul, kui laps elab kodus, kus vanemate vahel esineb füüsilist või vaimset vägivalda, võib see lapsele olla samavõrra kahjulik kui otsene temavastane vägivald.“

Eelnevalt on lähisuhtevägivalda definitsioonis viidatud kokku neljale vägivalda liigile, selles lõigus on juttu vaid kahest neist. Kas siis seksuaalne ja majanduslik vägivald, mida üks vanem teise suhtes tarvitab, ei kahjusta last?

Joonis klõpsa nuppuudel ja loe milline on lähisuhtevägivalda mõju lapsele:

ka selle joonise puhul selgitustes kohati viidatud mitte perevägivallale üldiselt, vaid selle kahele liigile – vaimsele ja füüsilisele vägivallale. See on segadust tekitav ja ka vale, sest ka muud liiki vägivalda kogemine on traumeeriv.

Sisu täiendamine teksti ja joonise tekstide osas

Lastekaitsetöötaja roll

Harjutus 3.a Sander

Vanematevahelise lähisuhtevägivalda mõju Sandri arengule

Harjutuse tagasiside tekstis. „Mõju avaldub neuroloogiliste protsessidena lapse käitumisele, milles joonistuvad sageli välja spektri kaks serva – väljapoole suunatud riskikäitumine, raskused emotsioonide reguleerimisel ning sissepoole suunatud ennastkahjustav käitumine (sh suitsiidirisk).“

Siin on kirjeldatud juba vanema lapse nt nooruki neuroloogilisi protsesse. Väikelastel teistsugused.

Teksti kohandamine sobivaks 3 aastase lapsega või seose loomine kirjeldatud vanuse kohta (edasine mõju).

Väärkohtlemise ja vägivalda mõju vajaks kogu peatüki vaates selgemat seostamist moodulis 2 kirjeldatud traumaatilise kogemuse osaga. Praegu jääb kohati mulje, nagu oleksid kogetud väärkohtlemine/vägivald ning trauma kaks isiasja. Küsimusi tekitab ka see, et moodulis 4 on mh räägitud ka posttraumaatilise stressihäirest (Lause “Kodune vägivald mõjub traumeerivalt ja võib põhjustada posttraumaatilise stressihäire sümptomeid” osa “Veel näiteid väärkohtlemisest ja selle mõjust” lõigus, mis algab sõnadega “Lapsel kujuneb välja lojaalsuskonflikt”), ent täpsemalt traumas kirjeldavas 2. moodulis ei ole sellest üldse juttu, mh ei ole selgitatud, mis see on (ei peagi olema, ent sellisel juhul tekitab segadust, kui sellele viidata 4. moodulis). Segadust tekitab ka see, et sõnu “väärkohtlemine” ja “vägivald” on kohati kasutatud nii, justkui oleks tegemist erinevate mõistetega (neid selliselt samas määratlemata) ning kohati jällegi sünonüümidenä (nt osas “Veel näiteid väärkohtlemisest ja selle mõjust” lõigus, mis algab sõnadega “Pideva stressi ootuses”).

Mõistete täpsustamine, seoste loomine 2. mooduliga

6/9 KOV-i kohustused eestkostjana

Koolitus võiks lühidalt käsitleda ka seda, kuidas hinnata füüsilise isiku (lähisugulase) ressursse ja valmisolekut hakata eestkostjaks (tagada mitmekülgset lapse vajadused/parim huvi) ning mis kohustused/hea tava on KOV-il pakkuda lisatuge eestkostjale (tihti nt vanavanematel on tegelikult ressursse vähe ning lapse vanemaks saades probleemid kuhjuvad ning see võib viia eestkoste katkemiseni, mis on nii lapse kui eestkostja jaoks väga raske kogemus. Paljud eestkostjad kogevad ka, et neil ei ole tuge või nad arvavad, et nad peavad ise hakkama saama). Sh käsitleda ka riiklike tugiteenuseid, et lastekaitsja oskaks eestkoste peresid sinna suunata (PRIDE koolitus, tugiteenused kasuperedele). Kui kursusesse kuidagi neid materjale panna ei saa, siis võiks kursuse sees vähemalt viidata paari lausega nendele asjadele ning panna lisamaterjalidesse midagi. Täna on olemas Lastekaitsetöötajatele mitteametlik materjal eestkostja ressursside hindamiseks, mis töötati välja Pärnu maakohtu pilootprojekti raames.

Täiendada teksti lühidalt, lisada materjale Lisalugemise alla. (tekst ja lisamaterjalid Tellija poolt)

7/9 Suhtlemine perega kriisiolukorras

Raskete sõnumite edastamine

Tooksin siin esimeses lõigus esmajärjekorras veelgi selgemalt välja, et lapsele surmateadet edastades ei tohi kasutada mitmeti tõlgendatavaid väljendeid. Kuna õppimisel jääb tihti meelde just esimesena loetu, siis võiks esimene lõik alata sellest: “Kui lapsele peab teatama tema jaoks olulise täiskasvanu surmast, siis on oluline seda lapsele otse ja ausalt välja öelda: “... on surnud.” Lapsele antav info peab olema asjakohane ja tõene ning edastatud eakohaselt.” Ja siit saaks minna edasi “kuigi võib tunduda lihtsam öelda, et ema läks pilve peale, siis...”. Lapse-toetamine-leinas.pdf - selles materjalis (SKA 2023) lk 4-7 on kirjas head juhised lapsega rääkimise osas. Samuti ei kasutaks ma väljendit “Juhtus õnnetus ja ... on surnud. On oluline, et seda mõistaksid.” Mõistmine ei teki koheselt ja see lause paneb justkui lapsele surve, et ta peab olukorrast kohe aru saama, kuigi seda on esialgu raske või mõnel juhul ka võimatu teha.

Teksti muutmine/täiendamine ettepanekute põhjal

8/9 Suure abivajaduse, sh erivajadusega, lapsed

Suure abivajaduse, sh erivajadusega, lapsed – see peatükk on nii lühike. Võiks kasvõi väga lühidalt siiski käsitleda erinevaid erivajadusi (puuded; ennastkahjustavad käitumised sh söltuvusprobleemid jms), ning millised tugiteenused üldse olemas on lapse toetamiseks. Kas või kursusel hästi lühidalt näited ja siis suunata jälle lisamaterjale lugema.

Ei ole saavutatud suure abivajadusega laste õpiväljundist laste toetamise viiside osa. Tegelikult isegi ei saa öelda, et õppija mõistab suure abivajadusega laste vajadusi. Ta mõistab, et on oluline need vajadused välja selgitada ning otsida sobilikke toetamise viise.

Õpiväljundite korrigeerimine

Viited tugiteenustele, materjalidele/kodulehtedele, lingid lisalugemise alla (osaliselt sisulooe täitja poolt, koostöö tellijapoolsete ekspertidega, osa materjale tellija poolt)

Moodul 5 Lastekaitsetöö korraldus ja lastekaitsetöötaja ülesanded väljaspool juhtumitööd

2/6 Lastekaitse korraldus, riigi ja KOV-i ülesanded

Joonis koos osapoolte rollidega, võiks kõikides tekstilistes selgitavates osades olla juures viited ka Lasteks seaduse vastavatele § (nt „vanemad“ - viide § 7; „valdkondlikud spetsialistid“ - § 271 jne). KOV rolli puhul on § lisatud. Selline tekstilise selgitava osa sidumine konkreetse § aitab kindlasti kinnistada LKT jaoks seost seaduse ja reaalse igapäevatöö vahel. St kogu LKT töö põhineb olemasolevatele seadustele ja määrustele ning LKT peab oskama nendes orienteeruda, vanematele selgitada jne (sh et ise mitte seadusevastaselt toimida).

Tekstide täiendamine §-ga

4/6 Ennetamine valdkondadeülese koostöö ja partnerlusega

- Laste ja perede komisjon KOV ennetuse teema all ka sisse tuua
- Lisaks imelised aastad koolitusele võiks välja tuua ka Perepesasid (<https://www.perepesa.ee/>), SOS Lasteküla pakub peretugevdusprogrammi (<https://sos-lastekyla.ee/meie-too/ennetustegevus/>). Tallinna Lastekodu hakkab kohe varsti pakkuma toetatud elamise teenust peredele (viimane variant enne kui lapsed perest ära võetakse).

Teksti täiendamine ettepanekute põhjal, tellija esitatud materjali põhjal

Moodul 6 Kokkuvõte

3/6 Lisalugemine

Täiendavate materjalide lisamine, linkide uuendamine (tellija edastatud materjalid)

III TÄHEVIGADE PARANDAMINE, SÕNADE LISAMINE

Moodul 4 sissejuhatuses

Selles moodulis õpid, milline on väärkohtlemise ja lähisuhtevägivalla mõju lapsele, mis on sinu roll hooldusõiguse ja suhtluskorra vaidlustes, kuidas kaitsta hädaohus **olevat** last ning mida teha, kui tõstatub vajadus vanemate hooldusõiguse lõpetamiseks.

Muud tähevigade parandused, teksti täiendamised, mis on arendustöödega seoses vajalikud.

Peale tellija poolt läbiviidud testimist, tellija esitatud info alusel